

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НЕДЕРЖАВНІ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №5 від 18 листопада 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Недержавні системи правосуддя
Викладач (-і)	Ковалишин Олександр Романович., к.ю.н., доцент кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Ковалишин Олександр Романович (0342) 596178
Е-mail викладача	Ковалишин Олександр Романович kovalushyn@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку та розкладу занять на кафедрі. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, перевірка виконаних індивідуальних науково-дослідних, творчих завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Характерною особливістю розвитку недержавних систем правосуддя на сучасному етапі є їх широке поширення у всьому світі. Нині зарубіжний досвід свідчить, що недержавні системи правосуддя по праву стає інститутом, здатним ефективно конкурувати з державною монополією на здійснення правосуддя у цивільних та господарських спорах, тому підприємці часто вважають за краще звертатися до недержавних судів. Наприклад, лише в США близько 80% всіх приватних спорів у підприємницькій сфері розглядаються за допомогою недержавних арбітрів або посередників.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативно-правові акти, які регламентують питання здійснення судочинства через недержавні системи правосуддя, а також відповідна судова практика.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є також альтернативні способи вирішення правових спорів – переговори і медіація (посередництво).</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: для всебічного засвоєння спецкурсу «Недержавні системи правосуддя» необхідні знання таких дисциплін, як загальна теорія права, цивільне, господарське, сімейне, адміністративне, трудове право, кримінальне, цивільне процесуальне, кримінальне процесуальне право та галузі права.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Недержавні системи правосуддя» є оволодіння сучасними знаннями щодо захисту прав у сфері арбітражу.</p> <p>Метою вивчення дисципліни «Недержавні системи правосуддя» є набуття студентом знань, умінь і навичок щодо забезпечення розвитку професійної компетентності майбутніх правників початкових навичок захисту прав осіб у недержавних системах правосуддя, шляхом імплементації кращих європейських та світових стандартів; формування навичок надання послуг медіації на професійних засадах, поширення практики мирного вирішення спорів позасудовими методами для профілактики та розв'язання конфліктів у різних сферах, де виникають конфлікти.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Недержавні системи правосуддя», окрім вище зазначеного є вивчення та засвоєння таких понять як третейський суд та третейське судочинство, третейська угода, а також положень щодо організації та діяльності третейських судів; особливостей розгляду третейськими судами правових спорів; оволодіння вмінням застосовувати на практиці набуті знання та складати</p>	

відповідні процесуальні документи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання:

Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	114

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
7	081 Міжнародне та європейське право	4	вибірковий

Тематика курсу			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Змістовий модуль 1. Медіація (посередництво)			
Етичні засади діяльності медіатора. Типи медіаторів. Функції медіатора.	2	2	8
Вступне слово медіатора. Практика медіації. Техніка Кола	2	2	8
Порядок розгляду справи в порядку медіації	2	2	6
Роль адвокатів в медіації	2	2	6
Розвиток медіації в ЄС та Україні	2	2	8
Змістовий модуль 2. Арбітраж та третейське судочинство			
Історичні засади арбітражу	2	2	8
Поняття та види арбітражу, їх створення та діяльність	2	4	8
Арбітражна угода, її зміст та види	2	2	8
Формування складу арбітражу і вимоги до кандидатур арбітражних судів	2	2	8
Підвідомчість справ арбітражам	2	2	6
Розгляд спорів в арбітражі	2	4	8
Рішення арбітражу	2	2	8
Порядок оскарження і підстави скасування рішення арбітражного суду	2	2	8
Виконання рішення арбітражного суду	2	2	8
Порівняння арбітражу в ЄС та третейського судочинства в Україні	2	4	8
ЗАГ.:	30	36	114
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни базується на нормативних приписах, викладених в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», схваленому в новій редакції Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», протокол № 1 від 28.01.2020 р. – https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/08/polozhennya2020_org_os_proc.pdf		
Вимоги до письмових робіт	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання здобувачами трьох письмових індивідуальних науково-дослідних завдань:</p> <p>1. Підготовка презентації (не менше 15 слайдів) до однієї з тем навчальної дисципліни (вибір здійснюється спільно викладачем та здобувачем). Максимальна оцінка – 10 балів.</p> <p>2. Реферування наукових публікацій та узагальнений аналіз результатів наукових досліджень одного з видатних українських науковців у сфері виконання покарань (вибір здійснюється спільно викладачем та здобувачем). Максимальна оцінка – 10 балів.</p> <p>3. Формування розширеної бібліографії (не менше 20 вітчизняних та іноземних джерел) за однієї з тем навчальної дисципліни. Максимальна оцінка – 5 балів.</p> <p>Максимальний бал за письмові семестрові роботи становить 25 балів.</p>		
Семінарські	Поточний контроль знань на семінарських заняттях передбачає усне опитування для з'ясування розуміння здобувачами відповідної теми і		

заняття	розв'язання практичних завдань до теми. Результати усної відповіді здобувача оцінюються від 2 до 5 балів. Навчальним планом на дисципліну відведено 36 год. семінарських занять (18 занять).
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом, та набрав за результатами семестрового (поточного) контролю не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – екзамен – проводиться в письмовій формі та передбачає опитування зі здобувачем на предмет з'ясування опанування ним предмету навчальної дисципліни, системності набутих ним компетентностей. Екзаменаційний білет включає 5 питань по 10 балів кожне. Максимальний бал за екзамен – 50 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових декількох видів письмових робіт, про які йшлося в попередньому розділі. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у визначені керівником терміни, загалом, не пізніше дня проведення останнього семінарського заняття. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що здобувачі відвідають лекції і семінарські заняття з дисципліни. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини на семінарських заняттях, він/вона презентує виконані завдання викладачу під час консультацій. Письмові роботи направляються викладачу на електронну пошту.

Рекомендована література

1. Закон України «Про третейські суди» від 11 травня 2004 № 1701-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
2. Третейські суди в Україні / [Ю. А. Михальський, В. П. Самохвалов, В. І. Рижий та ін.]; За ред. В. П. Самохвалова, А. Ф. Ткачука. – К.: [Ін-т громадян. Сусп-ва: ТОВ «ІКЦ Леста“], 2007. – 184 с. – (Покращення доступу сільського населення до правосуддя. Проект; Кн. І).
3. Наумчук М. Третейські суди: питання вдосконалення статусу і порядку функціонування / М. Наумчук // Персонал. – 2007. – № 4. – С. 79-82
4. Бут І. О. Питання визначення третейського суду у науковій літературі / І. О. Бут // Сучасна цивілістка : матеріали 9-ої Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (Одеса, 28 березня 2014 р.) . - 2014 . - С. 229- 231.
5. Біцай А. В. Професійна відповідальність адвоката-медіатора: поняття, особливості та загальна характеристика // Форум права. – 2014. – № 4. – С. 18-23.
6. Вознюк Н. Класифікація видів альтернативних способів вирішення господарсько-правових спорів // Право України. 2014. № 6. С. 222-229.
7. Вознюк Н. Принципи альтернативних способів вирішення господарсько-правових

спорів / Право України. 2013. № 11. С. 373-379.

8. Гончарова Г. С. Мирова угода та медіація: загальні риси та відмінності між ними / Право та інновації. 2013. № 4. С. 79-85.
9. Дараганова Н. В. Медіація як один з альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів / Юридична наука. 2011. № 6. С. 77-83.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни, які надаються здобувачу в електронній формі до початку семестру.

Викладач _____

доц. О.Р. Ковалишин